Ove K. Pedersen & Tore V. Olsen

DEN EUROPÆISKE SKRUE

Demokratisk dynamik i Danmark og Sverige

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Denne side er købt på www.ebog.dk og er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.
Bogen er udgivet af Djøf Forlag (www.djoef-forlag.dk)

Ove K. Pedersen & Tore V. Olsen

Den Europæiske Skrue

Demokratisk dynamik i Danmark og Sverige

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
2008

Denne side er købt på www.ebog.dk og er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.
Bogen er udgivet af Djøf Forlag (www.djoef-forlag.dk)

Den Europæiske Skrue
Demokratisk dynamik i Danmark og Sverige
1. udgave, 1. oplag

© 2008 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf er ifølge
gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt uden
forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan

Omslag: Morten Højmark
Tryk: Narayana Press, Gylling
Indbinding: Damm's Forlagsbogbinderi, Randers

Printed in Denmark 2008
ISBN 978-87-574-1309-0

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Lyngbyvej 17
Postboks 2702
2100 København Ø

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Denne side er købt på www.ebog.dk og er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.
Bogen er udgivet af Djøf Forlag (www.djoef-forlag.dk)

Indhold

Forord ..... **VII**

Kapitel 1 EU – et normalt og unikt politisk system **1**
1. Hvad bogen handler om 1
2. Unikt og normalt 3
3. Analyser og vurderinger 6
4. Transnationale forbindelser 12
5. Transnationalisering 15
6. Transnational forvaltning 19
7. Forandring og transformation 20
8. Fra ideal til legitimering 24
9. Metoder 28
10. Bogens opbygning 29

Kapitel 2 Legitimering – skepsis og idealer **31**
1. Indledning 31
2. Koordinations- og mandateringssystemer – et overblik 33
3. Skepsis – frygt og bekymring 38
4. Skepsis og idealer – legitimeringskravet 46
5. Idealer – deres udvikling 54
6. Blending – legitimitet og stiafhængighed 61
7. Tilpasning til EU og EU's udvikling 64
8. Effekt – en oversigt og en sammenligning af idealer 69
9. Legitimeringsstrategi – en opsummering 72

Kapitel 3 Forbindelser til Bruxelles **77**
1. Indledning 77
2. Hvor berørte er forvaltningerne? 80
3. Hvem er i kontakt med hvem og deltager hvor? 84
4. Har det betydning at deltage? 87
5. Afslutning 88

Kapitel 4 Samordning og national interesse **90**
1. Indledning 90

Denne side er købt på www.ebog.dk og er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.
Bogen er udgivet af Djøf Forlag (www.djoef-forlag.dk)

2. Samordning – hvorfor finder den sted? 91
3. Samordningen – hvem inddrages? 95
4. Hvorfor foregår samordningen på forskellig vis? 97
5. Afslutning 99

Kapitel 5 Den demokratiske forankring 101
1. Indledning 101
2. Hvem styrer hvem? 102
3. Hvem tager initiativ til styring? 105
4. Kan politikerne styre politikerne? 112
5. Nationale politikere uden national forankring 118
6. Afslutning 120

Kapitel 6 Transgovernmentale og transnationale forbindelser 121
1. Indledning 121
2. Den europæiske rangstige 123
3. Hvem spiller segmenterne sammen med? 127
4. Inddrager de også politikerne? 130
5. Afslutning 133

Kapitel 7 Den demokratiske dynamik 135
1. Hvad har vi lært? 135
2. Den demokratiske udfordring 136
3. Den nationale forankring 138
4. Transformation og forandring 141
5. Drivkræfter for legitimering 143
6. Legitimeringens mekanismer 153
7. Effekter – demokratisering og afdemokratisering 167

Bilag 1 Dataindsamling 175

Bilag 2 Spørgeskema 179

Bilag 3 Interviewguide 200

Bilag 4 Tabeller 203

Referencer 213

Denne side er købt på www.ebog.dk og er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.
Bogen er udgivet af Djøf Forlag (www.djoef-forlag.dk)

Forord

Denne bog er sidste led i efterhånden mange års arbejde med at analysere konsekvenserne af den europæiske integration på de nordiske lande, deres demokratiske institutioner, men især på deres regeringer og forvaltninger.

Bogen indgår i et projekt, der blev sat i gang helt tilbage i 1992, og som har været i gang lige siden. Formålet fra start til slut har været at studere forvaltningspolitiske forandringer i Norge, Sverige og Danmark og at gøre det ved såkaldte sammenlignende studier. Projektet startede med fokus på forvaltningspolitiske reformer, men udviklede sig fra 1997 til at fokusere på forandringer i de nordiske lande som konsekvens af deres tilknytning – i den ene eller anden form – til EU. Projektet har tilsammen resulteret i ni bøger og et større antal artikler og bidrag til antologier. Nogle er udkommet på engelsk, andre på de skandinaviske sprog.

Vi takker alle vore kollegaer i forskningsprojektet for godt samarbejde, for ivrig meningsudveksling og ikke mindst for godt og udbytterigt samvær. Arbejdet har bragt os vidt omkring til konferencer og seminarer på flere kontinenter og til mange europæiske og nordiske universiteter og forskningscentre. Det har givet os alle en større og mere grundig indsigt i de nordiske landes forskellige konstitutionelle traditioner og administrative historier. Det samlede resultat giver vel det mest detaljerede overblik over de nordiske landes forvaltninger, der i dag er tilgængeligt. På samme måde er det et af de største og mest systematiske forsøg på at analysere, hvilke konsekvenser medlemskab har for små lande generelt, og for de nordiske lande mere specifikt, enten de nu er med i EU som fuldt medlem (Finland), som medlem med forbehold (Danmark og Sverige) eller som medlem uden medlemskab (Norge).

Vor tak skal især gå til Per Lægreid, som har deltaget i projektet fra start til slut, og til Bengt Jacobsson, som kom ind lidt senere, men har været med på 'det europæiske eventyr' siden 1997. Tak skal også lyde til Anders Esmark for hans deltagelse i den første og nu den anden spørgeskemaundersøgelse, det samme til Christian Berg for hjælp med udredning af tabeller og til Guri Weihe, som forberedte særlige undersøgelser af organisatoriske forandringer. Vi takker også de hundreder af embedsmænd i centralforvaltningerne i Danmark, Norge, Sverige og Finland, som har sat tid af til at svare på vore spørgeskemaer og som har kommenteret vore analyser. Og de politikere, ministre og embedsmænd i Danmark og Sverige, som indvilgede i at lade sig interviewe om EU-politikken i de to lande. Uden deres bistand ville vor viden om

Denne side er købt på www.ebog.dk og er omfattet af lov om ophavsret.
Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervsmæssig brug.
Bogen er udgivet af Djøf Forlag (www.djoef-forlag.dk)